

Forskrift xx.xx 2008 nr. xx om tuberkulosekontroll konsolidert med utkast til endringer

Fastsatt ved kgl.res.... med hjemmel i lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 2-3, § 3-1, § 3-2, § 3-9, § 4-2, § 6-2, § 7-2, § 7-11 og § 8-4. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet.

Kapittel 1. Formål, definisjoner og virkeområde

§ 1-1. Formål

Forskriften har som formål å angi tiltak for å motvirke overføring av tuberkuløs smitte, utvikling av sykdom etter smitte og å forebygge resistensutvikling.

§ 1-2. Definisjoner

Tuberkulosekontroll: Virksomhet som omfatter tuberkuloseundersøkelser, behandling, oppfølging, overvåking av tuberkulose, samt informasjon med sikte på å forebygge forekomsten og motvirke utbredelsen av tuberkulose.

Tuberkuloseundersøkelse: Medisinsk undersøkelse med faglig anerkjente metoder for å avgjøre om en person har tuberkulose eller for å følge utviklingen av tuberkuløs sykdom hos denne, som gjennomføres etter gjeldende anbefalinger, jf. § 4-5 annet ledd.

Direkte observert behandling: Behandlingsopplegg som går ut på at helsepersonell observerer pasientens inntak av alle doser av tuberkulosemedikamenter.

§ 1-3. Virkeområde

Tuberkulosekontrollen omfatter alle personer som oppholder seg i Norge.

Forskriften gis anvendelse på kontinentalsokkelen, og på norske fartøy og luftfartøy hvor de enn befinner seg.

For personer som oppholder seg utenfor Norge og som skal tiltre tjeneste på norsk fartøy, gjelder bestemmelsene i § 3-1 nr. 3. For arbeidstaker på norsk skip og som ikke oppholder seg i Norge, omfatter tuberkuloseundersøkelsen bare diagnostisering.

Kapittel 2. Tuberkulosekontrollprogram

§ 2-1. Plikt til å ha tuberkulosekontrollprogram og ansvar for gjennomføring

Alle kommuner og regionale helseforetak skal ha et tuberkulosekontrollprogram som skal:

- utgjøre en del av de smittevernplaner kommunen og det regionale helseforetaket er pålagt å ha etter smittevernloven § 7-1 og § 7-3.
- tilpasses forholdene i kommunen og helseregionen med henblikk på personer som er aktuelle for tuberkuloseundersøkelse, jf. § 3-1.
- angi hvem som har det faglige og organisatoriske ansvar for de tiltak programmene omfatter.

Der det er hensiktsmessig og faglig forsvarlig, kan kommuner inngå et samarbeid om tuberkulosekontrollprogrammet.

Der det er medisinske grunner for tuberkuloseundersøkelse av arbeidstakere, skal private eller offentlige virksomheter etablere et tuberkulosekontrollprogram i samarbeid med tuberkulosekoordinatoren.

Kommunen og det regionale helseforetaket og andre som er tillagt oppgaver i tuberkulosekontrollarbeidet, skal sørge for å ha nødvendig personell med kvalifikasjoner for de oppgavene de skal utføre og en hensiktsmessig arbeidsfordeling mellom disse.

§ 2-2. Tiltak i tuberkulosekontrollprogrammet

Et tuberkulosekontrollprogram etter § 2-1 skal som minimum inneholde følgende elementer:

- tiltak overfor kjente risikogrupper for å oppdage personer som er smitteførende eller kan bli det,
- tiltak som sikrer at personer med aktiv tuberkulose kommer under kyndig behandling og oppfølging,
- tiltak for å beskytte usmittede i kjente risikogrupper mot tuberkuløs smitte,
- tilbud om forebyggende behandling for å hindre utvikling av sykdom hos *aktuelle* smittede personer,

Tiltakene gjennomføres *blant annet* ved testing og vaksinasjon etter gjeldende anbefalinger, klinisk undersøkelse, herunder supplerende undersøkelser som røntgen av *lungene og blodprøver etter gjeldende anbefalinger*, samt adekvat behandling og oppfølging *etter gjeldende anbefalinger*, herunder direkte observert behandling.

Tiltakene gjennomføres i ulike kombinasjoner etter individuelle behov og indikasjoner.

§ 2-3. Nærmere om kommunens tuberkuloseprogram

Kommunens tuberkuloseprogram skal inneholde rutiner for:

- tiltak for å oppdage personer som nevnt i § 3-1, samt rutiner for henvisning til spesialisthelsetjenesten av personer som det er mistanke om har tuberkulose,
- diagnostikk, herunder testing i primærhelsetjenesten i *henhold til gjeldende anbefalinger*,
- melding i henhold til gjeldende meldingsforpliktelser,
- smitteoppsporing,
- gjennomføring av vaksinasjon mot tuberkulose,
- informasjon til enkeltpersoner som behandles utenfor sykehus med tuberkulosemedikamenter, herunder ved direkte observert behandling,
- opplæring av personell,
- *oversendelse av følgende opplysninger til kommunelegen i ny bopelskommune når personer nevnt i § 3-1 nr. 1 flytter:*
 - *resultat av tuberkuloseundersøkelsen og journal, dersom det foreligger funn som gir grunn til videre oppfølging,*
 - *opplysninger om at tuberkuloseundersøkelsen eventuelt ikke har blitt gjennomført,*
 - *for nyankomne asylsøkere som flytter fra transittmottak: resultat av ankomstundersøkelsen og journal.*

§ 2-4 Nærmere om tuberkulosekontrollprogrammet til det regionale helseforetaket

Tuberkulosekontrollprogrammet til det regionale helseforetaket skal sikre ivaretagelsen av alle nødvendige rutiner for tiltak og tjenester som det regionale helseforetaket er ansvarlig for etter spesialisthelsetjenesteloven og smittevernloven, herunder rutiner for håndtering av henvisninger, behandling, rådgivning, opplæring, smitteoppsporing, overvåkning og oversendelse av meldinger.

Kapittel 3. Plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse, gjennomføring og oppfølging mv.

§ 3-1. Plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse

Følgende personer har plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse:

1. Personer fra land med høy forekomst av tuberkulose, som skal oppholde seg mer enn tre måneder i riket og som ikke er unntatt fra krav om arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse, samt flyktninger og asylsøkere.
2. Personer som i løpet av de siste tre årene har oppholdt seg i minst tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose, og som skal tiltre eller gjeninntre i stilling i helse- og sosialtjenesten, i lærerstillinger eller i andre stillinger knyttet til barneomsorg. Plikten gjelder også personer under opplæring eller hospitering i slike stillinger.
3. Andre personer som det er medisinsk mistanke om er eller har vært i risiko for å bli smittet med tuberkulose.

Forsvaret gir retningslinjer for undersøkelse av militært personell.

§ 3-2. Gjennomføring

Undersøkelse av personer som nevnt i § 3-1 skal gjennomføres så snart som mulig.

Flyktninger og asylsøkere skal undersøkes innen fjorten dager etter innreise.

Personer som nevnt i § 3-1 nr. 2 skal undersøkes *for smittsom sykdom og må ikke ha symptomer på smittsom sykdom før tiltredelse*. Arbeidsgiver har plikt til å påse at *resultat av undersøkelsen foreligger med negativt resultat før tiltredelse*.

§ 3-3. Oppfølging

Oppdages det ved tuberkuloseundersøkelse symptomer eller tegn som kan bety at en person har tuberkuløs sykdom, skal vedkommende henvises til barneavdeling, lungemedisinsk eller infeksjonsmedisinsk poliklinikk for nærmere vurdering og supplerende undersøkelser. Ved mistanke om smittsom lungetuberkulose skal utredning igangsettes umiddelbart.

Spesialist i lungemedisin, infeksjonsmedisin eller *barnesykdommer* har ansvar for igangsetting av behandling og valg av behandlingsregime. Behandlingen skal skje i samsvar med gjeldende anbefalinger for tuberkulosekontroll, herunder direkte observert behandling.

Spesialisten skal straks varsle tuberkulosekoordinator, som er ansvarlig for at det etableres en behandlingsplan for pasienten for hele behandlingsperioden. Behandlingsplanen skal etableres i samarbeid med spesialisten, pasienten og kommunelegen. Oppfølging og kontroll, herunder observasjon av inntak av tuberkulosemedikamenter, skal skje i samarbeid med kommunehelsetjenesten.

Pasienter med multiresistent tuberkulose skal behandles ved det helseforetak som er utpekt av det regionale helseforetaket.

§ 3-4. Fritak for tuberkuloseundersøkelse

Kommunelegen kan, sammen med sykehuslegen som det regionale helseforetaket har utpekt etter smittevernloven § 7-3 tredje ledd, fatte vedtak om fritak for plikt til tuberkuloseundersøkelse for personer nevnt i § 3-1, dersom det anses forsvarlig av hensyn til smittevernet. Fylkesmannen avgjør klage over vedtak.

Kapittel 4. Oppgaver for kommunen og statlige myndigheter, betalingsordninger og utgiftsfordeling, meldeplikt

§ 4-1. Kommunens oppgaver

Kommunen har ansvaret for etablering, tilrettelegging og oppfølging av sitt tuberkulosekontrollprogram, jf. §§ 2-1 til 2-3.

Kommunen skal sørge for at tuberkulosekontrollprogrammet utformes, iverksettes og vedlikeholdes som en del av kommunens internkontrollsystem.

§ 4-2. Kommunelegens oppgaver

Kommunelegen har ansvaret for:

- å utarbeide forslag til tuberkulosekontrollprogrammet,
- gjennomføring av tuberkulosekontrollprogrammet,
- å oversende *opplysninger nevnt i § 2-3 til kommunelegen i ny bopelskommune når personer nevnt i § 3-1 nr. 1 flytter,*
- å holde tuberkulosekoordinatoren oppdatert om forekomsten av tuberkulose i kommunen.

§ 4-3. Det regionale helseforetakets oppgaver

Det regionale helseforetaket har det overordnede ansvar for etablering, tilrettelegging og oppfølging av det regionale tuberkulosekontrollprogrammet, jf. § 2-1, § 2-2 og § 2-4.

Det regionale helseforetaket skal sørge for at tuberkulosekontrollprogrammet utformes, iverksettes og vedlikeholdes som en del av helseforetakets internkontrollsystem.

Det regionale helseforetaket skal organisere og sørge for at det utpekes nødvendige tuberkulosekoordinatorer som skal utføre *oppgaver som nevnt i § 4-4 og utarbeide instruksjoner for tuberkulosekoordinators ansvar og oppgaver som skal inngå som en del av det regionale tuberkulosekontrollprogrammet.*

§ 4-4. Oppgavene til tuberkulosekoordinatorene

Tuberkulosekoordinatorene skal utføre de oppgaver vedkommende er tillagt etter denne forskrift, herunder:

- *bidra til* at tuberkulosekontrollen fungerer i alle ledd, herunder at meldinger sendes som pålagt.
- etablere behandlingsplan for pasienten i samarbeid med behandlende spesialist, pasienten og kommunelegen,
- koordinere individuell oppfølging og behandling i samarbeid med behandlende spesialist

- og kommunehelsetjenesten,
- overvåke forekomsten av tuberkulose i helseregionen,
- delta i opplæring av personell.

§ 4-5. Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal:

- overvåke forekomsten av tuberkulose i Norge og drive kvalitetskontroll av diagnostikk, behandling og smitteoppsporing,
- være faglig støtte for tuberkulosekoordinatorene, og i tett samarbeid med disse gi råd og veiledning til institusjoner, leger og annet helsepersonell som utfører/deltar i arbeidet med tuberkulosekontroll,
- angi hvilke land som har høy forekomst av tuberkulose, jf. § 3-1,
- utføre nødvendige mikrobiologiske referansetjenester, herunder resistensundersøkelser, artsbestemmelse og genotyping,
- drive kursvirksomhet for personell som deltar i tuberkulosekontroll,
- stille vaksinen og tuberkulin gratis til disposisjon for personer i målgruppene for vaksinasjon,

Nasjonalt folkehelseinstitutt *utgir* faglige anbefalinger etter denne forskrift.

§ 4-6. Helsetilsynet i fylket og Statens helsetilsyn

Helsetilsynet i fylket skal føre tilsyn med *planer for og gjennomføringen* av tuberkulosekontrollen.

Statens helsetilsyn har det overordnede tilsynet med tuberkulosekontrollen i landet.

§ 4-7. Helsedirektoratet

Helsedirektoratet skal gjennom råd, veiledning, opplysning og vedtak etter smittevernloven medvirke til at befolkningens behov for tjenester og tiltak blir dekket i forbindelse med tuberkulose.

§ 4-8. Departementet

Departementet har det overordnede ansvar for tuberkulosekontrollen.

§ 4-9. Betalingsordninger og utgiftsfordeling

Tuberkuloseundersøkelser etter denne forskriften skal være uten utgifter for den som har plikt til å gjennomgå slik undersøkelse *etter § 3-1*. Vaksinasjon mot tuberkulose skal være gratis for personer i målgruppene for vaksinasjon. Reiseutgifter i forbindelse med fremmøte til tuberkuloseundersøkelse eller vaksinasjon skal være gratis for den enkelte.

Kommunen har plikt til å dekke alle utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltak i tuberkulosekontrollprogrammet som utføres av kommunehelsetjenestens ulike ledd. Dette gjelder også utgifter som personer påføres for å oppfylle plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse etter § 3-1. Egenandeler kan ikke kreves.

Det regionale helseforetak har plikt til å dekke alle utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltak i tuberkulosekontrollprogrammet som utføres av spesialisthelsetjenesten i eller utenfor helseforetak av personer nevnt i § 3-1 første ledd nr. 1 og 2. Dette gjelder også utgifter som personer påføres for å oppfylle plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse etter § 3-1 og oppfølging etter § 3-3. Egenandeler kan ikke kreves.

Forsvaret betaler for utgifter til eventuell tuberkuloseundersøkelse av militært personell.

Rederiene betaler for utgifter til eventuell tuberkuloseundersøkelse av arbeidstakere på skip.

Rettighetshaver/operatør betaler for utgifter til eventuell tuberkuloseundersøkelse av personer i petroleumsvirksomhet.

Trygden dekker/refunderer utgifter til nærmere undersøkelse, behandling og senere kontroller ved mistanke om tuberkulose, jf. § 3-1 første ledd nr. 3, og når tuberkulose oppdages i forbindelse med tuberkuloseundersøkelse etter forskriften her, etter følgende forskrifter:

- *Forskrift 27. juni 2003 nr. 959 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter § 3, jf. § 4 nr. 7.*
- *Forskrift 27. juni 2007 nr. 897 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege § 3 nr. 7.*
- *Forskrift 19. desember 2007 nr. 1761 om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak § 3, jf. § 4 nr. 7*
- *Forskrift 28. juni 2007 nr. 814 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. § 4.*

§ 4-10. Meldinger og rapporter

Meldinger og rapporter om tuberkulose skjer i samsvar med bestemmelsene i forskrift 20. juni 2003 nr. 740 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Meldingssystem for smittsomme sykdommer og i Tuberkuloseregisteret og om varsling om smittsomme sykdommer.

Mottatte meldinger om tuberkulose skal føres hos kommunelegene og tuberkulosekoordinatorene i behandlingsrettede helseregistre.

Kapittel 5. Ikrafttredelse

§ 5-1. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft